

รายวิชา สุขศึกษา

รหัสวิชา พ๒๑๑๐๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การปฐมพยาบาลและ
การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย

เรื่อง การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย

ครูผู้สอน ครูเนติพงษ์ อินทร์สอาด



เรื่อง

การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย
อย่างปลอดภัย





จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายวิธีการและประโยชน์ของการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างถูกต้องและเหมาะสมได้
๒. แสดงการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างถูกต้องและเหมาะสมได้
๓. เห็นความสำคัญของการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ถูกต้องที่ทำให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตได้



คำถามชวนคิด

เพราะเหตุใดการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

จึงต้องมี**หลักการ**และการปฏิบัติที่ถูกต้อง

คำถามชวนคิด

พบเห็นผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุ **กระดูกหัก**
และจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายโดยทันที
จะมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การปฐมพยาบาลและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย
รายวิชา สุขศึกษา รหัสวิชา พ๒๑๑๐๓ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยในการปฐมพยาบาลผู้ป่วย เมื่อทำการสำรวจจนแน่ใจและช่วยเหลือเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว สิ่งปฐมพยาบาลที่ต้องทำต่อไปก็คือ เคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีที่ปลอดภัย และอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ผู้ป่วยมากที่สุด ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับอาการของผู้ป่วย จำนวนผู้ช่วยเหลือ และอุปกรณ์ที่สามารถหามาใช้ได้ในช่วงเวลานั้น ดังนี้

การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือคนเดียว

เคลื่อนย้ายโดยใช้ผู้ช่วยเหลือคนเดียว ใช้ในกรณีที่เราพบผู้ป่วยคนเดียว และไม่สามารถที่จะหาผู้อื่นมาช่วยได้ เหมาะสำหรับการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปยังสถานที่ที่อยู่ใกล้ๆ ซึ่งมีหลากหลายวิธีดังนี้

๑. วิธีพยุงเดิน ใช้กับผู้ป่วยที่รู้สึกตัว

วิธีปฏิบัติ

ให้ผู้ช่วยเหลือยืนเคียงข้างผู้ป่วย หันหน้าไปในทิศทางเดียวกัน แล้วจับแขนข้างหนึ่งของผู้ป่วย พาดไว้ที่คอมือผู้ช่วยเหลือข้างหนึ่งอ้อมไปข้างหลังรัดบนเอวของผู้ป่วยไว้ และพาเดินไปทิศทางเดียวกัน



ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือคนเดียว

๑. วิธีพยุงเดิน (ใช้กับผู้ป่วยที่รู้สึกตัว)

ให้ผู้ช่วยเหลือยืนเคียงข้างผู้ป่วยหันหน้าไป
ในทิศทางเดียวกัน แล้วจับแขนข้างหนึ่งของผู้ป่วย
พาดไว้ที่คอ มือผู้ช่วยเหลือข้างหนึ่งอ้อมไปข้างหลัง
รัดบั้นเอวของผู้ป่วยไว้ และพาเดินไปทิศทางเดียวกัน





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือคนเดียว

๒. วิธีอุ้มกอดด้านหน้า (ผู้ป่วยมีรูปร่างเล็กกว่าผู้ช่วยเหลือ หรือผู้ป่วยเดินไม่ได้)

ผู้ช่วยเหลือคุกเข่าลงข้างหนึ่ง ใช้มือทั้งสองข้าง
ซ้อนตัวผู้ป่วยบริเวณหลังและเข่า แล้วยกผู้ป่วยขึ้น
โดยใช้กำลึงขา ถ้ายังมีสติให้ใช้แขนด้านในคล้องคอ
ผู้ช่วยเหลือ

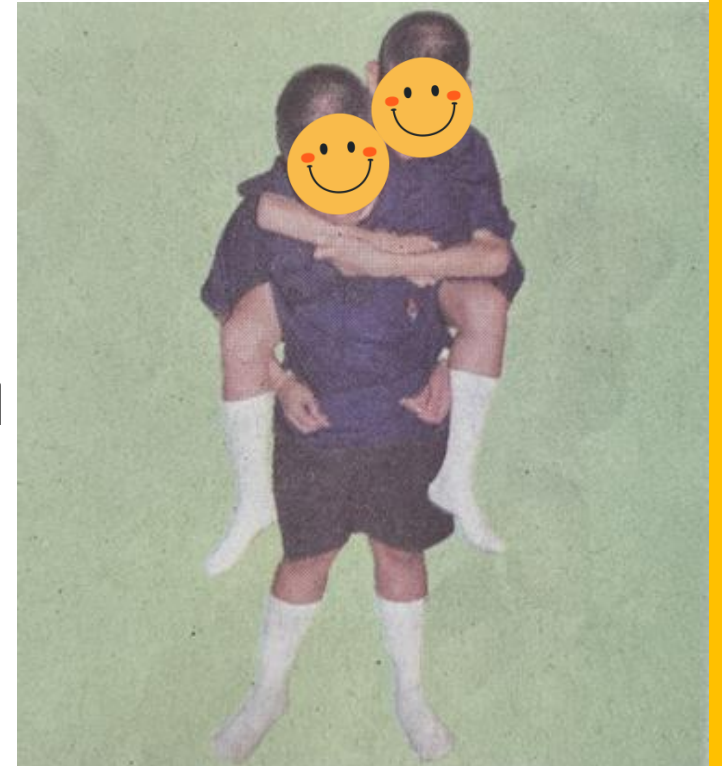




การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือคนเดียว

๓. วิธีอุ้มทาบและกอดหลัง (ผู้ป่วยเดินไม่ได้ ข้อเท้าแพลงหรือข้อเท้าเคล็ด)

ให้ผู้ป่วยยืนทาบทางด้านหลังและกอดคอ
ผู้ช่วยเหลือ โดยผู้ช่วยเหลือย่อเข่าลงพร้อมทั้งสอดมือ
ไว้ใต้เท้าของผู้ป่วยทั้งสองข้าง จากนั้นยึดมือทั้งสองข้าง
ของผู้ป่วยไว้





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือคนเดียว

๔. วิธีอุ้มแบก (ใช้สำหรับผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว)

ก่อนเคลื่อนย้าย ผู้ช่วยเหลือต้องตรวจดูร่างกายผู้ป่วยและจัดให้อยู่ในท่านอนคว่ำ





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือคนเดียว

๔. วิธีอุ้มแบก (ใช้สำหรับผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว)

ผู้ช่วยเหลือยืนคร่อมลำตัวผู้ป่วย เอามือดึงไหล่ผู้ป่วยขึ้นมา





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือคนเดียว

๔. วิธีอุ้มแบก (ใช้สำหรับผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว)

สอดแขนและมือใต้รักแร้ของผู้ป่วย
แล้วประสานมือนี้อยึดกันไว้





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือคนเดียว

๔. วิธีอุ้มแบก (ใช้สำหรับผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว)

ดึงตัวผู้ป่วยจากท่าคุกเข่าให้ยืนขึ้น
มือข้างหนึ่งจับข้อมือผู้ป่วยไว้ อีกข้างโอบเข้าที่เอว





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือคนเดียว

๔. วิธีอุ้มแบก (ใช้สำหรับผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว)

ย่อตัวลงเพื่อให้ผู้ป่วยพาดอยู่ที่บ่า
ใช้มือที่โอบเอวรวบเข้าทั้งสองข้างของผู้ป่วย





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือคนเดียว

๔. วิธีอุ้มแบก (ใช้สำหรับผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว)

ผู้ช่วยเหลือยืนขึ้น ใช้มือข้างหนึ่งจับขาบริเวณข้อพับ
ส่วนมืออีกข้างยึดมือผู้ป่วยไว้





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือคนเดียว

๔. วิธีอุ้มแบก (ใช้สำหรับผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว)

ใช้มือข้างที่จับขาผู้ป่วยจับยึดข้อมือของผู้ป่วยไว้
แล้วจึงพาเคลื่อนย้าย





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือ ๒ คน

๑. วิธีอุ้มเคียง ผู้ช่วยเหลือต้องอุ้มบริเวณศีรษะและไหล่ ส่วนอีกคนอุ้ม สะโพกและขา แล้วออกเดินพร้อมๆ กัน





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือ ๒ คน

๒. วิธีพยุง จะต้องให้แขนทั้ง ๒ ข้างของผู้ป่วย พาดที่ไหล่ของผู้ช่วยเหลือทั้งสอง แล้วจับมือผู้ป่วยไว้ ส่วนมืออีกข้างหนึ่งให้พยุงผู้ป่วยไว้





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือ ๒ คน

๓. **วิธีอุ้มแบบนั่งสองมือ** ผู้ช่วยเหลือทั้งสองคุกเข่าหันหน้าเข้าหากัน โดยให้ผู้ป่วยอยู่ตรงกลาง ผู้ช่วยเหลือใช้มือประสานกันแล้วยกผู้ป่วยขึ้นขึ้นพร้อม ๆ กัน แล้วจึงพาเคลื่อนย้ายไปยังจุดหมาย





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือ ๒ คน

๔. วิธีอุ้มแบบใช้ ๒ คนหาม จะใช้ในกรณีที่ผู้ป่วยมีอาการบาดเจ็บไม่รุนแรง และผู้ป่วยสามารถช่วยตัวเองได้โดยให้ผู้ช่วยเหลือทั้งสองลุกขึ้นและเดินพร้อม ๆ กัน วิธีนี้ห้ามใช้กับผู้ป่วยที่สงสัยว่ากระดูกสันหลังหัก





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือ ๒ คน

๕. วิธีอุ้มแบบประสานแครง

- ใช้มือสอดประสานกันเป็นรูปสี่เหลี่ยม คุกเขาลง
 - ให้ผู้ป่วยนั่งลงบนมือของผู้ช่วยเหลือ โดยผู้ป่วยใช้มือทั้งสองข้างกอดคอผู้ช่วยเหลือทั้งสองไว้
- จากนั้นผู้ช่วยเหลือทั้งสองลุกขึ้นพร้อม ๆ กัน
และพาเคลื่อนย้าย





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือ ๓ คน

- ผู้ช่วยเหลือ ๓ คนยืนเรียงกันข้างตัวผู้ป่วย หันหน้าเข้าหาผู้ป่วย จากนั้นคุกเข่าข้างใดข้างหนึ่ง ซึ่งควรเป็นเข่าข้างเดียวกันโดยผู้ช่วยเหลือ

คนแรกใช้แขนข้างหนึ่งสอดใต้ศีรษะตรงบริเวณคอ และไหล่ของผู้ป่วย มืออีกข้างสอดเข้าที่หลัง

คนที่สองสอดแขนข้างหนึ่งที่บริเวณเอวและสะโพก อีกข้างสอดเข้าที่ขาท่อนบน

คนที่สามสอดแขนข้างหนึ่งใต้เข่า อีกข้างสอดที่ข้อเท้า





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือ ๓ คน

- ให้สัญญาณยกผู้ป่วยพร้อม ๆ กันโดยยังอยู่ในท่าคุกเข่า





การเคลื่อนย้ายโดยผู้ช่วยเหลือ ๓ คน

- ให้สัญญาณขึ้นขึ้นพร้อม ๆ กัน แล้วทำการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปยังจุดหมาย





การเคลื่อนย้ายโดยเปลหาม

การขนย้ายในลักษณะให้ผู้ป่วยนอนราบ ซึ่งใช้ในกรณีผู้ป่วยมีอาการช็อกหมดสติ บาดเจ็บรุนแรง กระดูกขาหัก หรืออื่น ๆ โดยจะต้องใช้ผู้ช่วยเหลือ ๔ คน หรือแค่ ๒ คนก็ได้ ในการเคลื่อนย้าย ซึ่งอาจทำได้ง่ายโดยดัดแปลงวัสดุ เช่น บานประตู เสื่อผ้า ผ้าขาวม้า ผ้าห่ม ผ้าปูเตียง



การเคลื่อนย้ายโดยเปลหาม

กางผ้าออก วางไม้ยาวที่แข็งแรงบนผ้า ประมาณ ๒ ใน ๓ ของผ้า
แล้วพับชายผ้าตลบขึ้นไป





การเคลื่อนย้ายโดยเปลหาม

วางไม้ยาวบนผ้าอีกด้านหนึ่ง ใต้ผ้าที่ตกลงขึ้นไป





การเคลื่อนย้ายโดยเปลหาม

ตลบผ้าด้านซ้ายให้เลยทับไม้ด้านขวามือ





การเคลื่อนย้ายโดยใช้เก้าอี้

วิธีที่ ๑ ให้ผู้ป่วยนั่งพิงเก้าอี้ที่แข็งแรงที่จะรับน้ำหนัก
ของผู้ป่วย ผู้ช่วยเหลือทั้ง ๒ คน ต้องอยู่ด้านข้างของ
ผู้ป่วยทั้ง ๒ ข้าง หันหน้าเข้าหากันให้มือข้างหนึ่ง
จับพนักเก้าอี้ ส่วนมืออีกข้างจับขาเก้าอี้ แล้วยกขึ้น
พร้อม ๆ กัน





การเคลื่อนย้ายโดยใช้เก้าอี้

วิธีที่ ๒ ให้ผู้ป่วยนั่งพิงเก้าอี้ที่แข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักของผู้ป่วย ผู้ช่วยเหลือคนหนึ่งจับพนักเก้าอี้เอียงไปด้านหลัง ผู้ช่วยเหลืออีกคนหนึ่งจับขาเก้าอี้ด้านหน้า แล้วยกขึ้นพร้อมกัน



จับสลากเคลื่อนย้าย อย่างไรดี



กิจกรรมการสาธิต การเคลื่อนย้าย ผู้ป่วย



ใบงานที่ ๑ เรื่อง การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การปฐมพยาบาลและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย
รายวิชา สุขศึกษา รหัสวิชา พ๒๑๑๐๓ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยกำหนดให้นักเรียนยกตัวอย่างการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยมา ๓ วิธี พร้อมขั้นตอนการปฏิบัติและประโยชน์ของการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีนั้น

๑.

ขั้นตอนการปฏิบัติ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประโยชน์ของการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ ๑

เรื่อง การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย

ผู้ให้การปฐมพยาบาลควร
คำนึงถึงหลักความปลอดภัย
ในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย



บทเรียนครั้งต่อไป

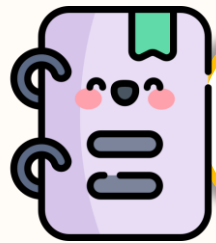
เรื่อง

รู้จักสารเสพติด

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

www.dltv.ac.th





สิ่งที่ต้องจัดเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง รู้จักสารเสพติด
๒. ใบงานที่ ๑ เรื่อง รู้จักสารเสพติด

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

www.dltv.ac.th

